

f-et i gården blef uppväckt. — d) Menniskor i allmänhet. Det var mycket f. der. Du står så blyg, som hade du aldrig sett f. förr. Det finnes f., som tro, att Inför allt f-et. Förnämt, bättre, lägre, ringare, hyfsadt, bildadt f. Främmande f. Det är skam att drifva gäck med f. Ett gift f., man och hustru; äfv. säges förkortadt endast F., t. ex.: Det f-et har länge lefvat tillsammans i ett lyckligt äktenskap. Godt f.! brukas stundom i förnämt nedlåtande ton till personer af lägre samhällsställning; äfv. stundom på skämt till vänner, närmare bekanta och likar. — e) Arbetare, biträden, som man använder i sin tjänst; personer, med hvilka man står i något slags beröring. Hade jag f. tillräckligt, skulle jag odla upp den der mossen. Han känner sitt f., vet, hvad de gå för, duga till, huru de äro sinnade. — f) Tjenstefolk. Han är mycket god emot sitt f. Herrskapets mat och f-ets mat. — Syn. Se Tjenstefolk. — g) Soldater; sjöfolk. Han anrycker med friskt f., bepröfvadt f. Hurudant f. har kapitenen på fartyget? — Syn. Manskap, Besättning. — h) (förnämt) a) (i god bem.) De förnäme, rike och bildade, i motsats till de lägre klasserna. Din råa, okunnige bondlymmel, fattigklapp, hur vågar du komma bland f.? Kunna lefva, skicka sig med f., vara belevadt i umgänge. Hafva varit med bland f., hafva umgåtts med bildade och hyfsade menniskor, bland så kallade bättre. Vara af f., vara kommen af f., född af bättre föräldrar (jfr. Bättre). Göra f. af en, hyfsa honom, åter bringa honom till förnuft, förbättra honom i moralisk mening. Blifva (vanligtvis bli) f., blifva hyfsadt, ordentlig, stadig. (Fam. o. skämtsamt talesätt) F. först och långöron se'n, man är skyldig att lemna hedersrummet åt dem, som det förtjena. — β) Brukas stundom i föraktlig eller medömsksam ton. Det der f-et tycker, att de äro lika goda som bättre folk. Bed det der f-et gå sin väg. Gif det stackars f-et litet mat.

FOLKA, v. a. 1. (fam.) F. ell. f. upp, hyfsa till skick och seder. — Syn. Göra till folk. — F. sig, v. r. Bortlägga det råa och ohyfsade i skick och seder. — Syn. Blifva folk. — *Folkande*, n. 4.

FOLKBESLUT, n. 5. (rom. hist.) Beslut af folket, rörande något statsärende.

FOLKBEVÄPNING, f. 2. 1) Ett folks allmänna beväpning till försvar emot yttre eller inre fiender. — 2) Den inrättning i en stat, då man, utom de reguliera trupperna, äfven håller folket beväpnadt, under namn af Landivärn, Milis, Landstorm, National-, Borgar- eller Kommunalgarde. — Syn. Milis, Nationalbeväpning, Nationaltrupper.

FOLKBLAD, n. 5. Tidning för folket (bem. 2, b).

FOLKBRIST, f. 3. Brist på tillräckligt antal inbyggare uti ett land för dess försvar eller uppodling. — Syn. Folkfattighet.

FOLKFÄTTIG, a. 2. Som lider brist på inbyggare. *Ell f-t land, rike. En f. provins, stad.*

FOLKFÄTTIGHET, f. 3. Se *Folkbrist*.

FOLKFEST, m. 3. 1) Se *Nationalfest*. — 2) Fest, hvarvid de lägre folkklassernas förlustelse och nöje är hufvudändamålet, vanlig endast på vissa orter eller i vissa trakter, understundom föranledd genom händelser af ortlig intresse.

FOLKFOLOR, f. 4. pl. Se *Folkskick*.

FOLKFRIHET, f. 5. 1) (utan plur.) Ett folks tillstånd, då dess rättigheter äro tryggade mot

högsta maktens missbruk och folket äger en fri samhällsförfattning. — 2) (med plur.) Enskilt fri- och rättighet, af regeringen antingen frivilligt eller af tvång beviljad åt folket.

FOLKFÖRSAMLING, f. 2. Sammankomst af statsborgarne till rådplåning om statsärenden, t. ex. i det forna Grekland och Rom.

FOLKGUNST, f. 5. Gunst, hvori någon står hos folket (bem. 2, b), genom förtjenster om det allmänna, ådagalagdt nit i försvaret af folkets frihet, bemödanden till dess bästa, o. s. v. *F-en är bedräglig och ofta oförtjent.* — Syn. Popularitet, Folkynnest.

FOLKHÖP, m. 2. Höp af menniskor, samlade på ett ställe. — Syn. Folkmängd, Folkskock, Folkskara.

FOLKILSK, ell. **FOLKILSKEN**, a. 2. (om hästar och boskaps kreatur) Benägen att bita, sparka eller stånga menniskor. *En f. häst, tjur, oxe, ko.*

FOLKKALENDER, f. 1. (fä) lkalá'ndr, m. 2. pl. — *lendar*. Kalender (se d. o.), åtföljd af smärre vittra, historiska eller andra uppsatser, utgifven till förströelse för den större allmänheten i ett land.

FOLKKRIG, n. 5. Sådant krig, då tvisteämnet rör något verkligt eller förment, af sjelfva folket erkändt folkintresse (religion, författning, handel, nationen tillfogade oförrätter, o. s. v.).

FOLKLEDARE, m. 5. En man, som har inflytande på folket (bem. 2, b) och förstär att leda allmänna tänkesättet.

FOLKLEK, m. 2. Sådant slags lek, hvarmed lägre folket i ett land roar sig vid sina samkväm. *De flesta f-ar äro mycket gamla.*

FOLKLIF, n. 5. Folkets (bem. 2, b) i ett land sätt att bete sig vid offentliga tillfällen, då en stor mängd af menniskor äro församlade, såsom i stora städer vid folkfester, o. s. v.

FOLKLIG, a. 2. 1) Som tillhör, utmärker, är egendomlig för ett folk. *F. tillvaro.* — 2) Lämplig för ett folk i afseende på dess nationalitet. *F-t regeringssystem.* — Ordet är nytt, bildadt för att motsvara det tyska volksthümlich och det franska National.

FOLKLIK, a. 2. (fam.) 1) Hyfsadt i skick och seder, sedig, anständig. — 2) Beskedlig, medgörlig, billig. — *Folklikt*, adv.

FOLKLIKHET, f. 3. (fam.) Se *Folkskick*.

FOLKLÄRARE, m. 5. 1) Se *Folkskolelärare*. — 2) Den, som i skola eller kyrka, eller genom skrifter, arbetar för det lägre folkets undervisning och bildning.

FOLKLÖS, a. 2. Säges om land, stad, provins o. s. v., som lider af folkbrist.

FOLKLÖSHET, f. 5. Egenskapen att lida brist på folk.

FOLKMINSKNING, f. 2. Minskning af inbyggarnes antal i land, stad, provins.

FOLKMÄNGD, f. 3. 1) Se *Folkhop*. — 2) Inbyggarnes antal i ett land, rike, provins, stad, o. s. v. *F-en i Sverige, i Dalarne, i Stockholm, i en köping, en socken.* Brukas icke gerna om byar, utom mycket stora, och aldrig om mindre ställen. — Syn. Folkstock, Folknummer, Population.

FOLKNUMMER, m. sing. Se *Folkmängd*, 2.

FOLKNÖJE, n. 4. Nöje, förlustelse, hvarmed folket (bem. 2, b) roar sig, för detsamma tillstånd eller för detsamma lämpligt.

FOLKOMBUD, n. 5. Person, utsedd att i något offentligt värf handla och besluta å folkets,